

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра підприємництва і права

ЗАТВЕРДЖЕНО КАФЕДРОЮ

Завідувач кафедри

 Алла СВИТЛИЧНА

(протокол «01» вересня 2025 р. № 1)

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
(обов'язкова навчальна дисципліна)

«АГРАРНЕ ПРАВО УКРАЇНИ»

Освітньо-професійна програма Правознавство

спеціальність 081 Право

галузь знань 08 Право

рівень вищої освіти Бакалавр

Навчально-науковий інститут економіки, управління, права та інформаційних технологій

Полтава
2025 – 2026 н. р.

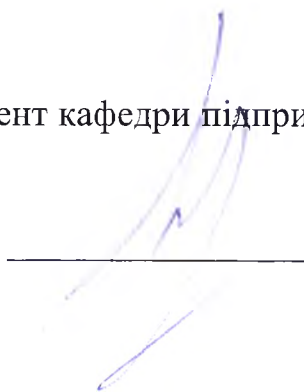
Робоча програма навчальної дисципліни «Аграрне право України» для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою «Правознавство»

спеціальності 081 Право

Мова викладання – державна.

Розробник: Шведенко Павло, доцент кафедри підприємництва і права, к.ю.н., доцент.

«01» вересня 2025 року

(Павло ШВЕДЕНКО)

Погоджено гарантом освітньої програми «Правознавство»

«01» вересня 2025 року

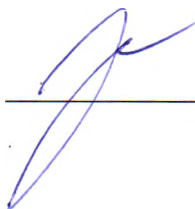

Євгенія ЛИПІЙ

Схвалено радою з якості вищої освіти спеціальності «Право»

протокол «01» вересня 2025 року №1

Голова ради з якості
вищої освіти спеціальності «Право»

Олександр КАЛ'ЯН

1. Опис навчальної дисципліни

Елементи характеристики	Денна форма здобуття освіти	Заочна форма здобуття освіти
Загальна кількість годин	120	120
Кількість кредитів	4	4
Місце в індивідуальному навчальному плані здобувача вищої освіти	обов'язкова	
Рік навчання (шифр курсу)	4 / 081ПР_бд_2022	4 / 081ПР_бз_2022
Семестр	8	8
Лекції (годин)	28	10
Практичні (семінарські) (годин)	22	8
Самостійна робота (годин)	70	102
Вид підсумкового контролю	Екзамен	Екзамен

2. Мета вивчення навчальної дисципліни

Здобуття теоретичних і практичних знань у сфері аграрного права і законодавства; набуття вмінь щодо правової оцінки аграрних правовідносин; засвоєння основних аграрноправових категорій, змісту аграрно-правових інститутів; вироблення навичок із застосування норм аграрного та суміжних галузей законодавства для захисту прав сільськогосподарських товаровиробників та інших суб'єктів аграрного права; формування вмінь та навичок щодо надання юридичних консультацій з питань організації та здійснення сільськогосподарської діяльності, відносин з органами державної влади і місцевого самоврядування, договірних відносин в аграрному секторі економіки; напрацювання навиків зі складання відповідних документів правового характеру при звертанні до аграрного законодавства; накопичення досвіду науково-дослідної, аналітичної роботи у галузі аграрного права.

3. Передумови для вивчення навчальної дисципліни

Передумовою для вивчення дисципліни «Аграрне право України» є досягнуті результати навчально-пізнавальної діяльності при формуванні відповідних компетентностей при вивченні дисциплін: «Конституційне право України», «Цивільне право України» та інші.

4. Компетентності:

загальні:

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології.
- ЗК15. Прагнення до збереження навколишнього середовища.

спеціальні:

СК7. Здатність застосовувати норми та інститути права, щонайменше з таких галузей, як: конституційне право, адміністративне право і адміністративне процесуальне право, цивільне і цивільне процесуальне право, трудове право, кримінальне і кримінальне процесуальне право.

СК8. Здатність застосовувати правові принципи та доктрини.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК11. Здатність визначати належні та прийнятні для юридичного аналізу факти.

СК12. Здатність аналізувати правові проблеми та обґрунтовувати правові позиції.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ.

5. Програмні результати навчання

РН 12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.

РН 13. Знати та розуміти особливості реалізації та застосування норм матеріального і процесуального права.

РН 14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

РН 20. Виокремлювати і аналізувати юридично значущі факти і робити обґрунтовані правові висновки.

РН 22. Надавати консультації щодо можливих способів захисту прав та інтересів клієнтів у різних правових ситуаціях.

РН 23. Застосувати правові норми щодо регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно-правових форм господарювання аграрного сектору економіки.

РН 24. Аналізувати правові явища та науково обґрунтовано застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері земельного права.

Співвідношення програмних результатів навчання із очікуваними результатами навчання

Програмний результат навчання (визначений освітньою програмою)	Очікувані результати навчання навчальної дисципліни
РН 12.	Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття аграрного права України у навчанні та професійній діяльності; Володіти поглибленими когнітивними та практичними вміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері аграрного права України; Доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань аграрного права України; Формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм аграрного права України
РН 13.	Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття аграрного права України у навчанні та професійній діяльності; Володіти поглибленими когнітивними та практичними вміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері аграрного права України; Доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей,

	<p>проблем, власного досвіду та аргументації з питань аграрного права України;</p> <p>Формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм аграрного права України</p>
PH 14.	<p>Знати та критично осмислювати основні теорії, принципи, методи і поняття аграрного права України у навчанні та професійній діяльності;</p> <p>Володіти поглибленими когнітивними та практичними вміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері аграрного права України;</p> <p>Доносити до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань аграрного права України;</p> <p>Формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти функціонування норм аграрного права України</p>
PH 20.	<p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів аграрного права України;</p> <p>Володіти поглибленими когнітивними та практичними вміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері аграрного права України;</p> <p>Проводити збір, інтерпретацію та застосування даних з питань практики правової реалізації норм аграрного права України;</p> <p>Здатність продовжувати навчання з питань аграрного права України зі значним ступенем автономії</p>
PH 22.	<p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів аграрного права України;</p> <p>Володіти поглибленими когнітивними та практичними вміннями/навичками, демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері аграрного права України;</p> <p>Проводити збір, інтерпретацію та застосування даних з питань практики правової реалізації норм аграрного права України;</p> <p>Здатність продовжувати навчання з питань аграрного права України зі значним ступенем автономії</p>
PH 23.	<p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями щодо правового регулювання управлінських та технологічних відносин, що виникають у процесі функціонування і діяльності суб'єктів різних організаційно правових форм господарювання аграрного сектору економіки;</p> <p>Володіти поглибленими когнітивними та практичними вміннями необхідному для розв'язання складних і</p>

	<p>спеціалізованих задач у сфері нормативного регулювання діяльності суб'єктів господарювання аграрного сектору економіки;</p> <p>Проводити збір, інтерпретацію та застосування даних з питань практики правозастосування норм аграрного права; - формувати судження, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти нормативного регулювання аграрних правовідносин.</p>
РН 24.	<p>Аналізувати правові явища та застосовувати відповідні правові норми для вирішення питань у сфері аграрного права.</p> <p>Володіти концептуальними науковими та практичними знаннями інститутів аграрного права України;</p> <p>Демонструвати майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних і спеціалізованих задач у сфері аграрного права;</p> <p>Доносити до фахівців і нефаківців інформацію щодо ідей, проблем, власного досвіду та аргументації з питань аграрного права;</p> <p>Здатність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах.</p>

6. Методи навчання і викладання:

Словесні методи (лекція, бесіда); *наочні методи* (моделювання професійних ситуацій, презентації, ілюстрування); *практичні методи* (виконання ситуаційних завдань, аналіз наукових джерел та судової практики, конспектування), *методи самостійної роботи* (виконання завдань самостійної роботи), *методи формування пізнавальних інтересів* (створення ситуації інтересу, ситуації новизни навчального матеріалу, метод використання життєвого досвіду, навчальні дискусії для вирішення проблемної ситуації), *інтерактивні методи* (кейс-метод; дискусії, диспути, інтерактивної взаємодії).

7. Програма навчальної дисципліни:

Тема 1. Поняття, предмет та методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права

Поняття аграрного права як самостійної галузі права, його завдання та функції. Предмет аграрного права. Методи правового регулювання в аграрному праві. Принципи аграрного права. Система аграрного права, правові інститути. Співвідношення аграрного права з іншими галузями права. Аграрне право як галузь юридичної науки та навчальної дисципліни. Загальна характеристика аграрного законодавства на сучасному етапі його розвитку.

Класифікація джерел. Внутрішньогосподарські нормативні акти. Значення, характеристика, класифікація, види та юридична сила локальних правових актів. Основи міжнародно-правового регулювання аграрних відносин. Аграрне законодавство зарубіжних країн. Засоби вдосконалення аграрного законодавства. Роль та значення узагальнення судової та господарської практики в регулюванні аграрних відносин.

Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.

Поняття та особливості аграрних правовідносин, їх елементи. Класифікація аграрних правовідносин. Юридичні факти як підстава виникнення, зміни та припинення аграрних правовідносин. Види аграрних правовідносин. Співвідношення аграрних правовідносин з правовідносинами суміжних галузей права.

Поняття та класифікація суб'єктів аграрного права. Фізичні особи як суб'єкти аграрних правовідносин. Поняття й особливості права засновництва та права участі фізичних осіб в аграрних підприємствах. Підстави, порядок, умови та правові наслідки припинення права членства і права участі фізичних осіб в аграрних підприємствах. Наймані працівники в сільському господарстві. Правове становище спеціалістів сільського господарства.

Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.

Поняття, сутність та принципи державного регулювання сільського господарства. Форми та методи державного регулювання сільського господарства. Державна підтримка аграрних товаровиробників. Правове регулювання оподаткування у сільському господарстві. Фіксований сільськогосподарський податок. Система та правове становище органів державного регулювання сільського господарства.

Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).

Поняття та загальна характеристика правового становища юридичних осіб як суб'єктів аграрних правовідносин. Класифікація юридичних осіб учасників аграрних правовідносин.

Поняття та види акціонерних товариств. Процедура створення та державної реєстрації акціонерних товариств. Органи управління в акціонерному товаристві. Припинення акціонерних товариств.

Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу

Поняття та основні ознаки сільськогосподарських кооперативів. Види кооперативів. Виробничі сільськогосподарські кооперативи як суб'єкти аграрного підприємництва. Обслуговуючі кооперативи та їх види. Принципи їх діяльності. Порядок створення кооперативів. Кооперативні підприємства та об'єднання. Господарська діяльність кооперативів. Органи управління. Право власності сільськогосподарських кооперативів. Пайовий та неподільні фонди. Правове регулювання трудових відносин у кооперативах. Правові підстави та порядок реорганізації та ліквідації сільськогосподарських кооперативів.

Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.

Поняття та юридичні ознаки фермерського господарства. Порядок його створення. Вимоги до осіб, що мають право на створення фермерського господарства. Склад фермерського господарства. Порядок та підстави набуття земельних ділянок для ведення фермерського господарства. Державна реєстрація. Правовий режим майна фермерського господарства. Права та обов'язки фермерського господарства та його членів. Правове регулювання праці у фермерському господарстві. Господарська діяльність фермерського господарства. Оподаткування фермерських господарств. Підстави та порядок припинення діяльності фермерського господарства.

Тема 7. Правове становище фермерського господарства.

Поняття та юридичні ознаки особистого селянського господарства. Облік особистих селянських господарств. Суб'єкти права на ведення особистого селянського господарства. Право на земельну ділянку для ведення особистого селянського господарства. Підстави набуття й правові засади використання земель. Правовий режим майна, що використовується для ведення особистого селянського господарства (суб'єкти та об'єкти права власності). Права та обов'язки членів особистого селянського

господарства. Правові форми реалізації продукції особистого селянського господарства. Гарантії прав громадян на ведення особистого селянського господарства. Припинення ведення особистого селянського господарства. Державна підтримка особистих селянських господарств.

Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.

Поняття, сутність та принципи державного регулювання сільського господарства. Форми та методи державного регулювання сільського господарства. Державна підтримка аграрних товаровиробників. Правове регулювання оподаткування у сільському господарстві. Фіксований сільськогосподарський податок. Система та правове становище органів державного регулювання сільського господарства.

Тема 9. Договірні відносини в АПУ.

Поняття та сутність виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного господарювання та її правове регулювання. Основні принципи виробничо-господарської діяльності. Спеціалізація сільськогосподарських підприємств. Основні засади їх створення та функціонування. Підсобні виробництва та промисли як допоміжні галузі аграрного виробництва. Планування виробничо-господарської діяльності суб'єктів аграрного господарювання. Перспективні, поточні, оперативні й робочі плани. Бізнес-план.

Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.

Поняття права власності підприємств кооперативного типу. Суб'єкти права власності. Об'єкти права власності цих підприємств. Майнові фонди сільськогосподарських підприємств кооперативного типу. Порядок та джерела їх формування. Поняття права власності сільськогосподарських підприємств корпоративного типу. Особливості правового режиму майна цих підприємств. Майнові фонди, порядок і умови їх формування та використання. Правове регулювання розподілу дивідендів між власниками акцій підприємств корпоративного типу. Характеристика правового режиму майна державного сільськогосподарського підприємства: сутність, особливості й відмінності права господарського відання і права оперативного управління майном. Правовий режим основних, обігових, натуральних та інших фондів державних та комунальних сільськогосподарських підприємств. Правове регулювання приватизації майна державних та комунальних підприємств у системі АПК (сільськогосподарських, переробних підприємств тощо). Особливості приватизації майна державних та комунальних підприємств. Правова охорона та захист майнових прав сільськогосподарських підприємств (поняття, види, способи).

Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.

Поняття безпечності та якості сільськогосподарської продукції. Система нормативно-правових актів у сфері забезпечення безпечності та якості сільськогосподарської продукції. Система та компетенція державних органів у сфері забезпечення якості та безпечності сільськогосподарської продукції. Правові засади та сутність органічного виробництва. Правове регулювання відносин щодо використання ГМО в процесі виробництва сільськогосподарської продукції. Правове регулювання застосування засобів захисту сільськогосподарських рослин. Карантин рослин. Правове регулювання ветеринарної медицини.

Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин			
	Денна форма			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	13	2	2	9
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	13	2	2	9
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	13	2	2	9
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	15	4	2	9
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	13	2	2	9
Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	15	4	2	9
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	13	2	2	9
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	13	2	2	9
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	13	2	2	9
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	15	4	2	9
Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.	14	2	2	10
Екзамен	2			
Усього годин	150	28	22	100

Назви тем	Кількість годин			
	Заочна форма			
	Усього	у тому числі		
л		п	с.р.	
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	14	2	-	12
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	14	2	-	12
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	14	-	2	12
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	14	2	-	12
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	14	-	2	12

Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	14	2	-	12
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	12	-	-	12
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	14	-	2	12
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	12	-	-	12
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	14	2	-	12
Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.	14	-	2	12
Екзамен	2			
Усього годин	150	10	8	132

**8. Теми практичних занять
денна форма здобуття освіти**

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	2
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	2
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	2
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	2
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	2
Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	2
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	2
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	2
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	2
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	2
Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.	2
РАЗОМ	22

заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	-
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	-
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	2
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	-
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	2
Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	-
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	-
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	2
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	-
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	-
Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.	2
РАЗОМ	8

9. Теми самостійної роботи денна форма здобуття освіти

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	9
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	9
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	9
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	9
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	9
Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	9
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	9
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	9
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	9
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	9
Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.	10
РАЗОМ	100

заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Кількість годин
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	12
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	12
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	12
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	12
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	12
Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	12
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	12
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	12
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	12
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	12
Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.	12
РАЗОМ	132

10. Індивідуальні завдання

Індивідуальна робота здобувача вищої освіти направлена на закріплення теоретичного матеріалу та практичних навичок. Реалізація даного напрямку роботи передбачається шляхом виконання індивідуалізованого навчального завдання, яке виконується самостійно здобувачем вищої освіти в позааудиторний час – контрольної роботи для здобувачів заочної форми здобуття освіти.

11. Оцінювання результатів навчання

Програмні результати навчання	Форми контролю програмних результатів навчання	
	денна форма	заочна форма

PH 12.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти).	
	Семестровий контроль: екзамен	
PH 13.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти).	
	Семестровий контроль: екзамен	
PH 14.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти).	
	Семестровий контроль: екзамен	
PH 20.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти).	
	Семестровий контроль: екзамен	
PH 22.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти).	
	Семестровий контроль: екзамен	
PH 23.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти).	
	Семестровий контроль: екзамен	
PH 24.	Поточний контроль: виконання завдань на практичних заняттях; виконання завдань самостійної роботи; розв'язування тестів; виконання контрольної роботи (для заочної форми здобуття освіти).	
	Семестровий контроль: екзамен	

Критерієм успішного здобуття освіти є досягнення здобувачем вищої освіти мінімальних порогових рівнів оцінок за кожним результатом здобуття освіти. Одним із обов'язкових елементів освітнього процесу є систематичний поточний контроль і підсумкова оцінка рівня досягнення результатів здобуття освіти.

**Схема нарахування балів із навчальної дисципліни
Денна форма здобуття освіти**

Назва теми	Опи-ту-ван-ня	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів	Разом
1	2	3	4	5	7
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	-	2	2	32	5
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	-	2	2		5
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	-	2	2		5
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	-	2	2		5
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	2	2	2		5
Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	-	2	2		5
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	-	2	2		5
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	-	2	2		7
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	-	2	2		5
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	-	2	2		5
Тема 11. Сталий розвиток сільських територій.	2	2	2		5
Разом	4	22	22	32	80
Екзамен					20
Разом					100

Заочна форма здобуття освіти

Назва теми	Опи-ту-ван-ня	Виконання вправ на практичних заняттях	Виконання завдань самостійної роботи	Розв'язування тестів	Разом
1	2	3	4	5	7
Тема 1. Поняття, предмет і методи аграрного права. Джерела (форми) аграрного права.	-	-	4	20	5
Тема 2. Аграрні правовідносини поняття та структура.	-	-	4		5
Тема 3. Державно-правове регулювання сільськогосподарських правовідносин. Правове забезпечення продовольчої безпеки.	-	2	4		5
Тема 4. Поняття юридичної особи в Аграрному праві України (АПУ).	4	2	4		5
Тема 5. Правове становище сільськогосподарського кооперативу	-	-	4		5
Тема 6. Правове становище аграрних підприємств корпоративного типу.	-	2	4		5
Тема 7. Правове становище фермерського господарства.	-	-	4		5
Тема 8. Правове регулювання ведення особистого селянського господарства.	-	-	4		7
Тема 9. Договірні відносини в АПУ.	-	-	4		5
Тема 10. Правовий статус земель сільськогосподарського призначення.	4	2	4		5
Тема 11. Сталій розвиток сільських територій.	-	-	4		4
Разом	8	8	44	20	80
Екзамен					20
Разом					100

I. Поточний контроль

Денна форма здобуття освіти

1. Опитування (0-2 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Відповідь правильна, повна, логічно структурована та обґрунтована. Студент глибоко володіє термінологією аграрного права, посилається на норми законодавства (земельного, аграрного, екологічного), наводить приклади правозастосовної практики.
1	Відповідь загалом правильна, але неповна або містить незначні неточності. Студент володіє основною термінологією, частково посилається на норми аграрного законодавства, але без достатнього обґрунтування чи прикладів.
0	Відповідь відсутня, неправильна або не стосується суті питання. Використання загальних фраз без юридичного обґрунтування та без знання термінології аграрного права.

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-2 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання; провадити інноваційну та наукову діяльність та повністю відображає визначений результат навчання за темою
1	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена, характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності та неповноту засвоєння результату навчання
0	Відповідь відсутня чи неправильна.

3. Виконання завдань самостійної роботи (0-2 бал).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Самостійна робота виконана повністю, змістовно та відповідно до вимог. Матеріал викладено логічно, з використанням термінології аграрного права. Студент демонструє глибоке розуміння теми, посилається на норми законодавства (земельного, аграрного, екологічного), використовує приклади судової або правозастосовної практики. Робота має елементи аналізу та узагальнення.
1	Самостійна робота виконана, але містить неповний або поверхневий виклад матеріалу. Допускаються незначні помилки чи неточності. Використання термінології обмежене, посилання на законодавство є частковими або недостатньо обґрунтованими. Відсутній глибокий

	аналіз.
0	Самостійна робота не виконана або виконана формально. Матеріал не відповідає темі, містить суттєві помилки або не має юридичного обґрунтування. Відсутнє використання термінології аграрного права та посилань на законодавство.

4. Розв'язування тестів (0-32 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
24-32	Студент правильно виконав більшість тестових завдань (90–100%). Демонструє глибоке розуміння норм аграрного, земельного та екологічного законодавства, впевнено орієнтується у правових категоріях.
17-23	Виконано значну частину тестових завдань (70–89%). Студент загалом орієнтується у матеріалі, але допускає окремі неточності у застосуванні норм аграрного права.
9-16	Виконано близько половини тестових завдань (30–69%). Знання фрагментарні, студент має труднощі у правильному застосуванні норм законодавства.
0-8	Виконано менше 30% тестових завдань або відповіді переважно неправильні. Відсутнє розуміння основних положень аграрного права.

II. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю знань успішності здобувачів вищої освіти денної форми здобуття освіти згідно з робочим та навчальним планом – **екзамен** (0-20). Шкала та критерії оцінювання результатів їх здобуття освіти для підсумкового контролю із врахуванням очікуваних результатів здобуття освіти:

Шкала та критерії та оцінювання

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	9 -10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6 - 8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення

		результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Для 2-го теоретичного питання	9-10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6-8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

Заочна форма навчання

1. Опитування (0-4 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Відповідь повністю правильна, вичерпна, логічно структурована. Студент глибоко володіє термінологією аграрного права, впевнено посилається на норми аграрного, земельного та екологічного законодавства, наводить приклади судової або правозастосовної практики, демонструє аналітичне мислення.
3	Відповідь правильна, але не повністю вичерпна. Студент добре володіє матеріалом, використовує термінологію, посилається на законодавство, але допускає незначні неточності або не наводить достатньо прикладів.
2	Відповідь частково правильна, поверхнева. Студент має базові знання, але допускає помилки, недостатньо володіє термінологією, слабо орієнтується в нормах аграрного законодавства.
1	Відповідь містить суттєві помилки, є фрагментарною або непослідовною. Студент має мінімальні знання, не може чітко застосувати норми аграрного права.
0	Відповідь відсутня, неправильна або не стосується суті питання. Використання загальних фраз без юридичного обґрунтування та без знання термінології аграрного права.

2. Виконання завдань на практичних заняттях (0-2 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
2	Відповіді правильні, обґрунтовані, осмислені та характеризують наявність спеціалізованих концептуальних знань на рівні новітніх досягнень, критичне осмислення проблем у навчанні. Відповідь характеризує уміння виявляти та розв'язувати проблему, інтегрувати знання; провадити інноваційну та наукову діяльність та повністю відображає визначений результат навчання за темою
1	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена, характеризує уміння застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності та неповноту засвоєння результату навчання
0	Відповідь відсутня чи неправильна.

5. Виконання завдань самостійної роботи (0-4 бал).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
4	Самостійна робота виконана повністю, ґрунтовно та відповідно до вимог. Матеріал викладено логічно, послідовно, із використанням термінології аграрного права. Студент демонструє глибоке розуміння теми, активно посилається на норми аграрного, земельного та екологічного законодавства, використовує приклади судової або правозастосовної практики, робить узагальнення та власні висновки.
3	Робота виконана належним чином, але не є повністю вичерпною. Матеріал загалом правильний, логічний, із використанням термінології. Наявні посилання на законодавство, однак недостатньо прикладів або глибини аналізу. Можливі незначні неточності.
2	Робота виконана частково або поверхнево. Матеріал викладено неповно, із помилками. Використання термінології обмежене, посилання на законодавство фрагментарні. Відсутній належний аналіз і узагальнення.
1	Робота має суттєві недоліки: значні помилки, нелогічність викладу, мінімальне розуміння теми. Відсутні або неправильні посилання на норми аграрного права.
0	Самостійна робота не виконана або виконана формально, не відповідає темі. Відсутнє юридичне обґрунтування, не використовується термінологія аграрного права.

6. Розв'язування тестів (0-20 бали).

Шкала та критерії оцінювання

Кількість балів	Критерії оцінювання
16-20	Студент правильно виконав більшість тестових завдань (90–100%). Демонструє глибоке розуміння норм аграрного, земельного та екологічного законодавства, впевнено орієнтується у правових категоріях.

11-15	Виконано значну частину тестових завдань (70–89%). Студент загалом орієнтується у матеріалі, але допускає окремі неточності у застосуванні норм аграрного права.
6-10	Виконано близько половини тестових завдань (30–69%). Знання фрагментарні, студент має труднощі у правильному застосуванні норм законодавства.
0-5	Виконано менше 30% тестових завдань або відповіді переважно неправильні. Відсутнє розуміння основних положень аграрного права.

II. Підсумковий контроль

Форма підсумкового семестрового контролю знань успішності здобувачів вищої освіти денної форми навчання згідно з робочим та навчальним планом – **екзамен** (0-20).

Шкала та критерії оцінювання результатів їх навчання для підсумкового контролю із врахуванням очікуваних результатів навчання:

Шкала та критерії та оцінювання

Вид завдання	Бали	Критерії оцінювання
Для 1-го теоретичного питання	9 -10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6 - 8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти
Для 2-го теоретичного питання	9 -10	Знання здобувача вищої освіти є глибокими, міцними, системними, що дозволяє демонструвати результати навчання для виконання творчих завдань, навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.
	6 - 8	Здобувач вищої освіти знає істотні ознаки понять, явищ, зв'язки між ними, вміє пояснити основні закономірності, що дозволяє демонструвати результати навчання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, абстрагуванням, узагальненням тощо), вміє робити висновки, виправляти

		допущені помилки. Проте бракує власних суджень
	4-5	Здобувач вищої освіти засвоїв основний навчальний матеріал, що дозволяє демонструвати результати навчання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності
	1-3	Здобувач вищої освіти має початкові уявлення про предмет вивчення, що забезпечує лише фрагментарне досягнення результатів навчання.
	0	Відсутність відповіді на теоретичне питання, що не дає можливість оцінити формування компетентностей та отримання програмних результатів навчання у здобувача вищої освіти

12. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачено під час реалізації навчальної дисципліни

Засоби навчання: інформаційний супровід із використанням платформи Moodle; комп'ютер (ноутбук) – 1 шт.; пристрій мультимедійний (проектор) – 1 шт.; телевізор – 1 шт.; презентації.

Перелік обладнання необхідного для вивчення навчальної дисципліни забезпечує кафедра підприємництва і права.

13. Політика навчальної дисципліни

13.1 Щодо термінів виконання та перескладання: практичні завдання, завдання із самостійної роботи, які здаються з порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку (-30%). Здобувач вищої освіти може бути недопущеним до семестрового контролю з навчальної дисципліни у разі набрання кількості балів менше ніж межа незадовільного навчання. Кафедра на своєму засіданні приймає рішення про недопущення такого здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни та повідомляє про це директорат навчально-наукового інституту, шляхом подання витягу з протоколу засідання кафедри. Директор навчально-наукового інституту своїм розпорядженням не допускає здобувача вищої освіти до семестрового контролю з відповідної навчальної дисципліни. Здобувач вищої освіти, який був не допущений до семестрового контролю з певної навчальної дисципліни, має підсумкову академічну заборгованість. Перескладання поточного та підсумкового контролю відбуваються за наявності поважних причин із дозволу деканату. Повторне проходження контрольного заходу для ліквідації підсумкової академічної заборгованості допускається не більше двох разів із навчальної дисципліни: один раз викладачеві, другий – комісії, яку формує директор навчально-наукового інституту за участю викладачів відповідної кафедри. Отримана оцінка у разі другого повторного проходження контрольного заходу є остаточною.

13.2 Щодо академічної доброчесності: Здобувач вищої освіти повинен дотримуватись Кодексу академічної доброчесності <https://tinyurl.com/495jce7e>, Положення про запобігання та виявлення академічного плагіату в Полтавському державному аграрному університеті <https://tinyurl.com/5er82vzc>, Порядку перевірки академічних текстів на наявність текстових запозичень у Полтавському державному аграрному університеті <https://tinyurl.com/ydd5yuvab>.

13.3 Щодо відвідування занять: навчання здобувачів вищої освіти, що передбачає проведення навчальних занять згідно розкладу упродовж навчального року передбачає їх безпосередню участь в освітньому процесі. Відвідування здобувачами вищої освіти всіх видів навчальних занять є обов'язковим. Відмітка про відвідування занять здобувачами здійснюється в журналі обліку аудиторної навчальної роботи викладача.

13.4 Щодо зарахування результатів неформальної / інформальної освіти: на здобувачів вищої освіти поширюється право про визнання результатів навчання, набутих

у неформальній / інформальній освіті перед опануванням даної освітньої компоненти. Особливості неформального / інформального навчання регламентовані. Положення про порядок визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та інформальній освіті здобувачами вищої освіти Полтавського державного аграрного університету <https://tinyurl.com/md7ztn4>.

13.5 Щодо оскарження результатів оцінювання: після оголошення результатів поточного або семестрового контролю здобувач освіти має право звернутися до викладача з проханням надати роз'яснення щодо отриманої оцінки. У разі неможливості спільного врегулювання ситуації здобувач вищої освіти має право оскаржити результати контрольних заходів. Підставами для оскарження результату оцінювання можуть бути: недотримання викладачем системи оцінювання, вказаної у робочій програмі навчальної дисципліни, необ'єктивне оцінювання та/або наявність конфлікту інтересів, якщо про його існування здобувачу вищої освіти не було і не могло бути відомо до проведення оцінювання. Результат оцінювання може бути оскаржений не пізніше наступного робочого дня після його оголошення. Для оскарження результату оцінювання здобувач вищої освіти звертається з письмовою заявою до директора навчально-наукового інституту, яку розглядає апеляційна комісія, сформована розпорядженням директора інституту. Апеляційна комісія протягом трьох робочих днів ухвалює рішення про наявність або відсутність підстав оскарження результату оцінювання. Присутність здобувача вищої освіти на засіданнях апеляційної комісії є обов'язковою. Висновки апеляційної комісії оформляються відповідним протоколом і доводяться до відома здобувача вищої освіти і викладача. Результатом розгляду апеляції є прийняття апеляційною комісією одного з двох рішень: попередня оцінка знань здобувача вищої освіти відповідає рівню досягнення результатів навчання і не змінюється або попередня оцінка знань здобувача вищої освіти не відповідає рівню досягнення результатів і здобувач заслуговує іншої оцінки (вказується нова оцінка відповідно до чинної в Університеті шкали оцінювання результатів навчання). За результатом апеляції оцінка результатів навчання здобувача вищої освіти не може бути зменшена.

14. Рекомендовані джерела інформації **Нормативні:**

1. **Конституція України** : Закон України від 28 черв. 1996 р. № 254к/96-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141. (зі змінами).
2. **Цивільний кодекс України** : Закон України від 16 січ. 2003 р. № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40-44. Ст. 356. (зі змінами, зокрема за 2025–2026 рр.).
3. **Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень** : Закон України від 01 лип. 2004 р. № 1952-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 51. Ст. 553.
4. **Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю** : Закон України від 06 лют. 2018 р. № 2275-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 13. Ст. 69.
5. **Земельний кодекс України** : Закон України від 25 жовт. 2001 р. № 2768-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2002. № 3-4. Ст. 27. (зі змінами).
6. **Про оренду землі** : Закон України від 06 жовт. 1998 р. № 161-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 1998. № 46-47. Ст. 280. (в редакції від 2024–2025 рр.).
7. **Про фермерське господарство** : Закон України від 19 черв. 2003 р. № 973-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 45. Ст. 363.

8. **Про сільськогосподарську кооперацію** : Закон України від 21 лип. 2020 р. № 819-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2020. № 51. Ст. 484.
9. **Про основні принципи та вимоги до органічного виробництва, обігу та маркування органічної продукції** : Закон України від 10 лип. 2018 р. № 2496-VIII. *Відомості Верховної Ради України*. 2018. № 36. Ст. 273.
10. **Про пестициди і агрохімікати** : Закон України від 02 берез. 1995 р. № 86/95-ВР. *Відомості Верховної Ради України*. 1995. № 14. Ст. 91.
11. **Про державну підтримку сільського господарства України** : Закон України від 24 черв. 2004 р. № 1877-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2004. № 49. Ст. 527.
12. **Про меліорацію земель** : Закон України від 14 січ. 2000 р. № 1389-XIV. *Відомості Верховної Ради України*. 2000. № 11. Ст. 90.
13. **Про охорону прав на сорти рослин** : Закон України від 02 лист. 1993 р. № 3116-XII. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 49. Ст. 460.
14. **Про ветеринарну медицину** : Закон України від 04 лют. 2021 р. № 1206-ІХ. *Відомості Верховної Ради України*. 2021. № 21. Ст. 190.

Основні:

1. **Аграрне право України** : підручник / за ред. В. М. Єрмоленка, О. В. Гафурової. Київ : Юрінком Інтер, 2024. 624 с.
2. **Аграрне право : навч. посіб.** / за заг. ред. М. В. Шульги. Харків : Право, 2023. 416 с.
3. **Статутне регулювання діяльності сільськогосподарських підприємств в Україні** : навч. посіб. / кол. авт. ; за ред. Т. Є. Харитонової. Одеса : Фенікс, 2023. 254 с.
4. **Правове регулювання аграрного ринку в умовах євроінтеграції** : підручник / за ред. О. В. Гафурової. Київ : НУБіП України, 2023. 380 с.
5. **Харитонova Т. Є., Гліbко С. В., Клейменова С. М.** Аграрне право України : навч. посіб. Одеса : Фенікс, 2022. 312 с.
6. **Земельно-правовий консалтинг** : практич. посіб. / за ред. А. М. Мірошніченка. Київ : Право, 2022. 448 с. (містить розділи щодо правового режиму земель сільськогосподарського призначення).
7. **Аграрне право України (у схемах)** : навч. посіб. / за ред. Р. С. Кіріна. Дніпро : ДДУВС, 2022. 196 с.
8. **Актуальні проблеми аграрного та земельного права** : навч. посіб. / за заг. ред. О. С. Дороніної. Київ : Магістр, 2021. 288 с.
9. **Єрмоленко В. М.** Аграрне право : академічний курс : підручник. Київ : Юрінком Інтер, 2021. 576 с.
10. **Багай Н. О.** Правове регулювання діяльності фермерських господарств : навч. посіб. Івано-Франківськ : Прикарпат. нац. ун-т ім. В. Стефаника, 2021. 210 с.

Допоміжні:

1. Дубович О., Шведенко П., Кальян О. Цивільний позов в кримінальному процесі. *Актуальні питання у сучасній науці*. 2023. № 5(11). С. 247–262. URL: <http://surl.li/krfs>
2. Кальян О.С., Купчення Л.І., Шведенко П.Ю. Окремі питання захисту прав суб'єктів природоохоронних відносин у сільськогосподарському виробництві. *Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство»*. 2023. № 3. С.215-218. URL : <http://surl.li/krfru>
3. Gorb, O., Yasnolob, I., Chayka, T., Shvedenko P. Ecological-agrochemical land evaluation and classification under organic farming. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 2020, 11(6), стр. 1588–1595 (Scopus).

4. Demianenko, N., Yasnolob, I., Gorb, O., Shvedenko, P., Bardina, T. Innovative approaches to the formation and development of the startup ecosystem. *Journal of Environmental Management and Tourism*, 2023, 12(3), стр. 668–676 (Scopus).
5. Дубович О., Шведенко П., Кальян О. Цивільний позов в кримінальному процесі. Актуальні питання у сучасній науці. 2023. № 5(11). С. 247–262. URL: <http://surl.li/krfs>
6. Кальян О.С., Купчення Л.І., Шведенко П.Ю. Окремі питання захисту прав суб'єктів природоохоронних відносин у сільськогосподарському виробництві. Електронне наукове видання «Аналітично-порівняльне правознавство». 2023. № 3. С.215-218. URL : <http://surl.li/krfru>
7. Shevchenko, N., Marukhlenko, O., Trach, O., Shvedenko, P., Dubovych, O. The Use of Data Analytics in Public Administration for Corruption Prevention During Hybrid Warfare, *Pakistan Journal of Criminology*, 2024, 16(2), С. 943–958
8. Сьомич М.І., Стрілець Б.В., Шведенко П.Ю. Медіація в трудових спорах: перспективи застосування в Україні та досвід Європейського Союзу. Електронне наукове фахове видання «Юридичний науковий електронний журнал». С. 409-413. http://www.lsej.org.ua/9_2024/100.pdf
9. П. Шведенко, О. Дубович, І. Муравйова. Правова держава як гарант прав людини: виклики сьогодення і перспективи розвитку. № 1(55) (2025): Наукові перспективи URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/np/article/view/19470/19473>

Інформаційні ресурси:

1. Законодавство України: офіційний сайт Верховної Ради України. URL : <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Офіційний сайт Президента України. URL : <http://www.president.gov.ua>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України. – URL : <http://www.kmu.gov.ua>.
4. Офіційний сайт Національної бібліотеки України імені В.І. Вернадського. URL : <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Бібліотека українських підручників. URL : <http://pidruchniki.ws/pravo>.
6. European Court of Human Rights. URL : <https://hudoc.echr.coe.int>
7. Єдиний державний реєстр судових рішень. URL : <https://reyestr.court.gov.ua/Page/1>
8. Офіційний сайт Верховного Суду. URL : <https://supreme.court.gov.ua>.